tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen). door de afdeling Verbindingen den aardigd. 4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

REFERENTIE No: 11065

INFORMATIEKOPIE:
doa,-/op
daz,-/nb
dbi,-/pl
vadv
dges
dnw
dio,-/pz
dvb

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL Nos: 180309; 184000-284

Kopie No. 7

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST: 25 augustus 1960

BESTEMD VOOR: min. v. b.z. [Uo 6972]

Dir./Afd.:
Visie:
Ag. No.:
Dossier: 9 21.1

DATUM VAN AFZENDING: 25 augustus 1960

AFKOMSTIG VAN: tokio

PARAAF/OPM:

geheim

niettegenstaande bericht en pressie van sukarno persoonlijk op de japanse ambassadeur te djakarta en de komst alhier van de indonesische directeur azie en afrika, hield gaimusho gisteren en heden ook in de japanse pers vol niet te zullen toegeven aan de indonesische druk.

hedenmiddag echter bij yamada ontboden die nog eens uiteenzette de grote verlegenheid waarin japan verkeert en mij vroeg aan de nederlandse regering dringend verzoek over te brengen onzerzijds van het bezoek af te zien. hij deed daarbij beroep op oude vriendschap japan-nederland om japan uit deze impasse te redden.

ik gaf als mijn persoonlijk inzicht dat het onaanvaardbaar is dat nederland zou moeten wijken voor indonesische bedreiging van japan en onbehoorlijke inmenging van indonesie in bilaterale nederlands-japanse betrekkingen. op suggestie voorwenden eventuele technische moeilijkheden die bezoek onmogelijk zouden maken, bracht ik naar voren dat zulks afgezien van andere overwegingen nauwelijks zou kunnen bijdragen om indonesische verontwaardiging over de japanse oorspronkelijke toestemming te doen verminderen. ik zei echter het verzoek te zullen overbrengen.

hoewel yamada ook in dit gesprek herhaaldelijk verzekerde dat japan niet zou terugkomen op eenmaal gegeven toestemming acht ik zulks niet uitgesloten. yamada stelde namelijk als beweerd nieuw argument dat hem eerst heden was gebleken dat het eskader na het bezoek aan japan naar nederlands nieuw guinea zou terugkeren. de toestemming, zo zeide hij, was oorspronkelijk gegeven in de overtuiging dat het eskader japan zou aandoen op de thuisreis naar nederland. dit nieuwe element, stelde hij, zou kunnen leiden tot de noodzaak van herbeschouwing van de japanse houding daar het feit dat de terugkeer naar nederlands nieuw guinea uit japan voor indonesie ten enen male onaanvaardbaar zou zijn. ik argumenteerde dat afwezigheid uit het gebied van nederlands nieuw guinea gedurende bijna drie weken de door indonesie voorgewende spanning slechts zou kunnen verminderen en hun dus slechts welkom kon zijn. ik betoogde

Een zeer specifieke verklaring, dat [illegible] niet terugkeer naar NNG met zich brengt. Lijkt thans niet meer actueel. 26/8

1027-3-'60 022328-1

Kenmerk: Dr. Volume 6 De Voogd-33
©BuZa, archief BZ, GSN955-19642056
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/22482

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

Ref. No.: 11065 -2-

Rubricering: geheim

bovendien dat reisplan nederlands nieuw guinea, japan en terug, des te duidelijker aantoonde dat de gehele reis uitsluitend ondernomen werd als vriendschapsgebaar tegenover japan. yamada bleef echter ongevoelig voor deze argumenten. aangezien ik gelijkluidende redenering reeds op 15 dezer gebruikte tegenover iseki komt het mij onwaarschijnlijk voor dat yamada niet op de hoogte zou zijn geweest van het reisplan. ik zie dit dus als mogelijke voorbereiding voor japanse uitvlucht om toestemming toch nog in te trekken.

yamada benadrukte echter dat hij hoopte dat herziening oorspronkelijke overwegingen niet nodig zou zijn omdat nederland bereid zou zijn het verzochte gebaar van ware vriendschap tegenover japan te maken.

ik bracht in gesprek herhaaldelijk naar voren hoe hoog nederland deze zaak opneemt gelijk hem ook uit het gesprek van u.e. met miazaki op 5 dezer bekend moest zijn en stelde nogmaals dat ik mij niet kon indenken dat japan zich in zijn bilaterale betrekkingen met nederland door indonesie de wet zou laten voorschrijven.

ik vraag mij echter af of dit alles wel veel indruk maakte op yamada omdat uit zijn gehele houding duidelijk bleek hoe sterk hij wordt beinvloed door het onbehagen dat japan thans ongezocht direct in nederlands-indonesisch geschil wordt betrokken.

hedenmorgen werd ambassade benaderd door het persbureau a.p.f. met de vraag of gaimusho tot de ambassade een verzoek als bovenbedoeld had gericht waarop negatief werd geantwoord.

de voogd 60

1. Op een codeber. mag telegr. niet in open taal worden [illegible]twoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).
2. Afschriften van codeberichten m[illegible] uitsluitend door de afdeling Verbindingen [illegible] verstrekt.
3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

1028 [illegible] 828460

DOSSIERKOPIE

REFERENTIE No: 11139

INFORMATIEKOPIE:
doa,-/op
daz,-/nb
z
dbi,-/pl
vadv
dnw
dio,-/pz
dges
dvb

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

AFDELING VERBINDINGEN

's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL Nos: 180309; 184000-284

Kopie No. 1

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST: 29 augustus 1960

BESTEMD VOOR: min. v. b.z.

Dir./Afd.:

Visie:

Ag. No.: 125768-60639

Dossier:

DATUM VAN AFZENDING: 29 augustus 1960

AFKOMSTIG VAN: tokio

PARAAF/OPM:

geheim

vice-minister yamada ontbood mij hedenmiddag en deelde mede:

1. japanse regering was steeds onder de indruk dat het eskader niet via nieuw guinea naar nederland zou terugkeren.
2. deze indruk werd bevestigd door uw mededelingen aan m-yazaki van 5 augustus.
3. niettegenstaande alle van binnen en buiten uitgeoefende pressie denkt de japanse regering niet aan intrekken oorspronkelijk gegeven toestemming 8 tot 12 september mits geen wijziging in factoren waaronder zij haar beslissing nam.
4. japanse regering vernam eerst onlangs van het voornemen terugkeer via nieuw guinea wat een geheel nieuw element is waardoor het binnen- en buitenlands verzet is vergroot. als schepen via nieuw guinea zouden terugkeren zou zij de toestemming moeten intrekken daar deze werd gegeven op grond van overwegingen welke thans blijken niet juist te zijn geweest.
5. nieuw nederlands voorstel schepen niet terug via nieuw guinea met latere bezoekdatum aan japan wordt zeer op prijs gesteld doch schept nieuwe moeilijkheden daar dit slechts meer tijd geeft voor propaganda en agitatie en binnenlands verzet mogelijk zal blijven groeien.
6. japanse regering wil thans dus geen beslissing nemen op het laatste nederlandse voorstel doch loop verdere ontwikkelingen in japan afwachten alvorens te beslissen over bezoek eind september begin oktober.
7. japanse regering geeft echter voorkeur aan bezoek tussen 8 en 12 september mits geregeld wordt dat eskader niet naar nieuw guinea terugkeert.

ik reageerde:

a. zijn punt 7 neerkomt op het stellen van voorwaarden (inhoud: wij niet via japan van nederlands gebied naar nederlands gebied zouden mogen varen) inplaats van oorspronkelijk onvoorwaardelijk gegeven toestemming. daar gezien tijdnood door ons (afgezien van beginsel) nauwelijks aan deze voorwaarde zal kunnen worden voldaan komt dit in feite neer op intrekken van eenmaal gegeven toestemming.

-2-

1 Op een codeber. mag telegr. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie k nen).
2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen wo ver gd.
3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

1027-3-'60 022328*-1

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG
-2-

Ref. No.: 11139

Rubricering: geheim

b. in plaats daarvan zou komen zijn sub 6 tot niets bindende toezegging.
c. in gesprek met myazaki gebruikte u duidelijke taal ten aanzien van eventueel afslaan van het nederlands verzoek.
hij moest begrijpen hoeveel ernstiger de reactie zou zijn als eenmaal gegeven toestemming werd ingetrokken.
ik heb nog definitief antwoord toegezegd, waartoe gaarne instrukties.

de voogd 63.

1. Op een codeber. mag telegr. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie R ← en).
2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen wor ← verv ← d.
3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

1028 828460